

De rechten van den commissiegever bij faillissement van den commissionnair

<https://hdl.handle.net/1874/240326>

470/92

Jan. 21 1892

D. J. REBEL.

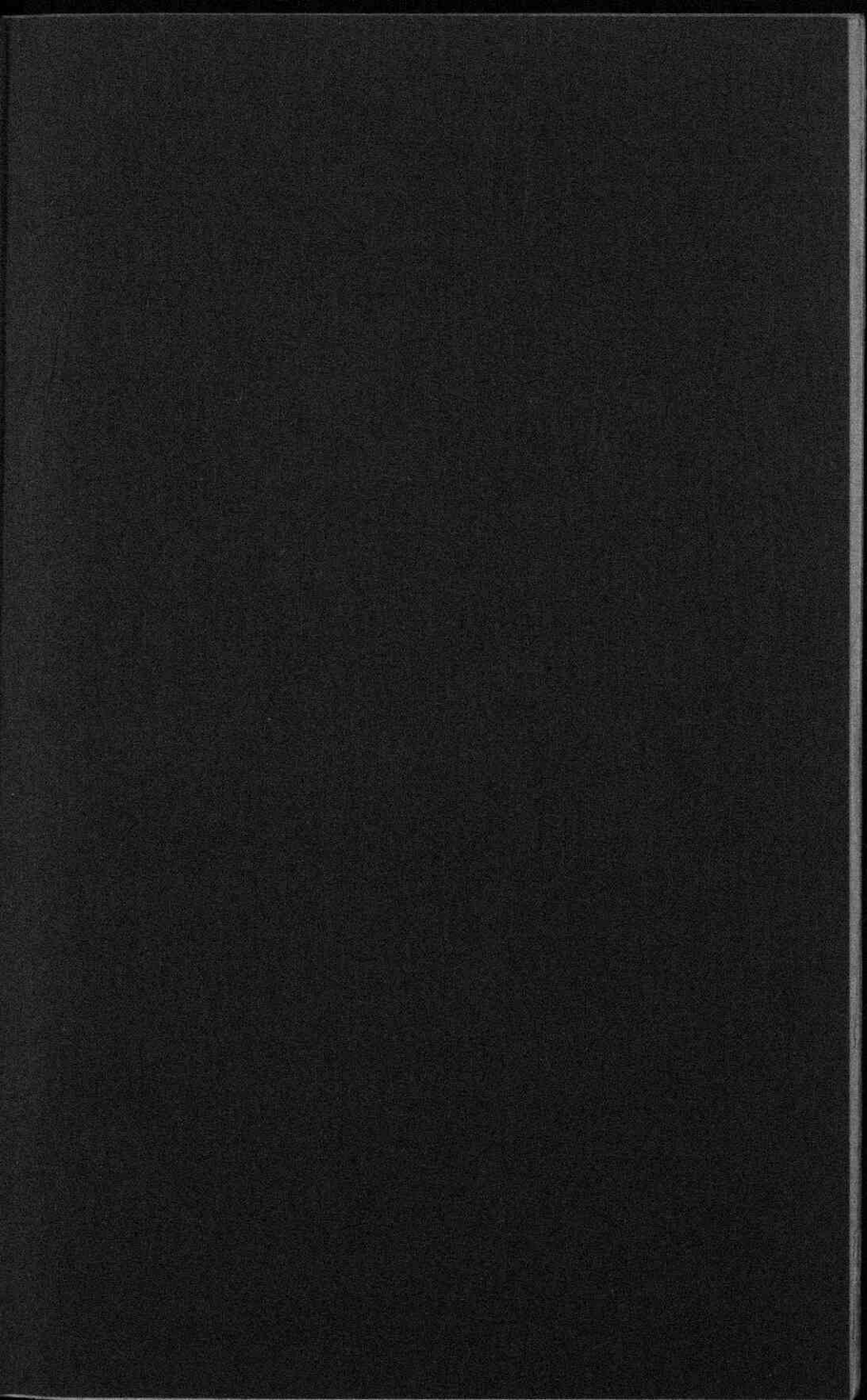
DE RECHTEN VAN DEN COMMISSIEGEVER

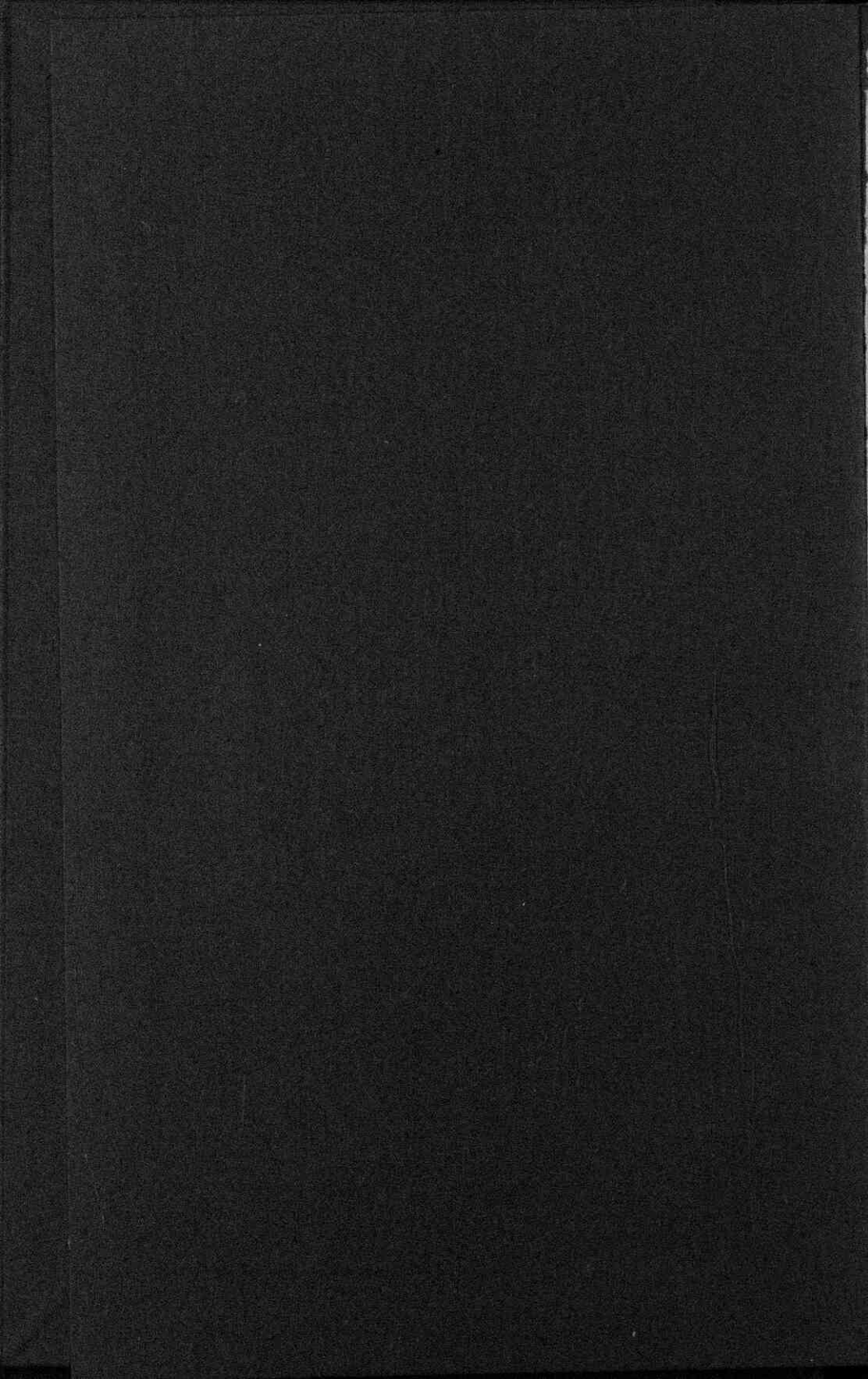
BIJ

FAILLISEMENT VAN DEN COMMISSIONNAIR.

11.

A. qu.
192

DE RECHTEN VAN DEN COMMISSIEGEVER

BIJ

FAILLISSEMENT VAN DEN COMMISSIONNAIR.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

1087 4067

DE RECHTEN VAN DEN COMMISSIEGEVER

BIJ

FAILLISEMENT VAN DEN COMMISSIONNAIR.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

Doctou in de Rechtswetenschap

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACTHIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

Dr. J. A. C. OUDEMANS

Hoogleeraar in de Faculteit der Wis- en Natuurkunde

MET TOESTEMMING VAN DEN SENAAT DER UNIVERSITEIT

TEGEN DE BEDENKINGEN VAN

DE FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

TE VERDEDIGEN

op Vrijdag 21 Maart 1890, des namiddags ten 3 ure

DOOR

DIDERIKUS JOHANNES REBEL

geboren te Almen.

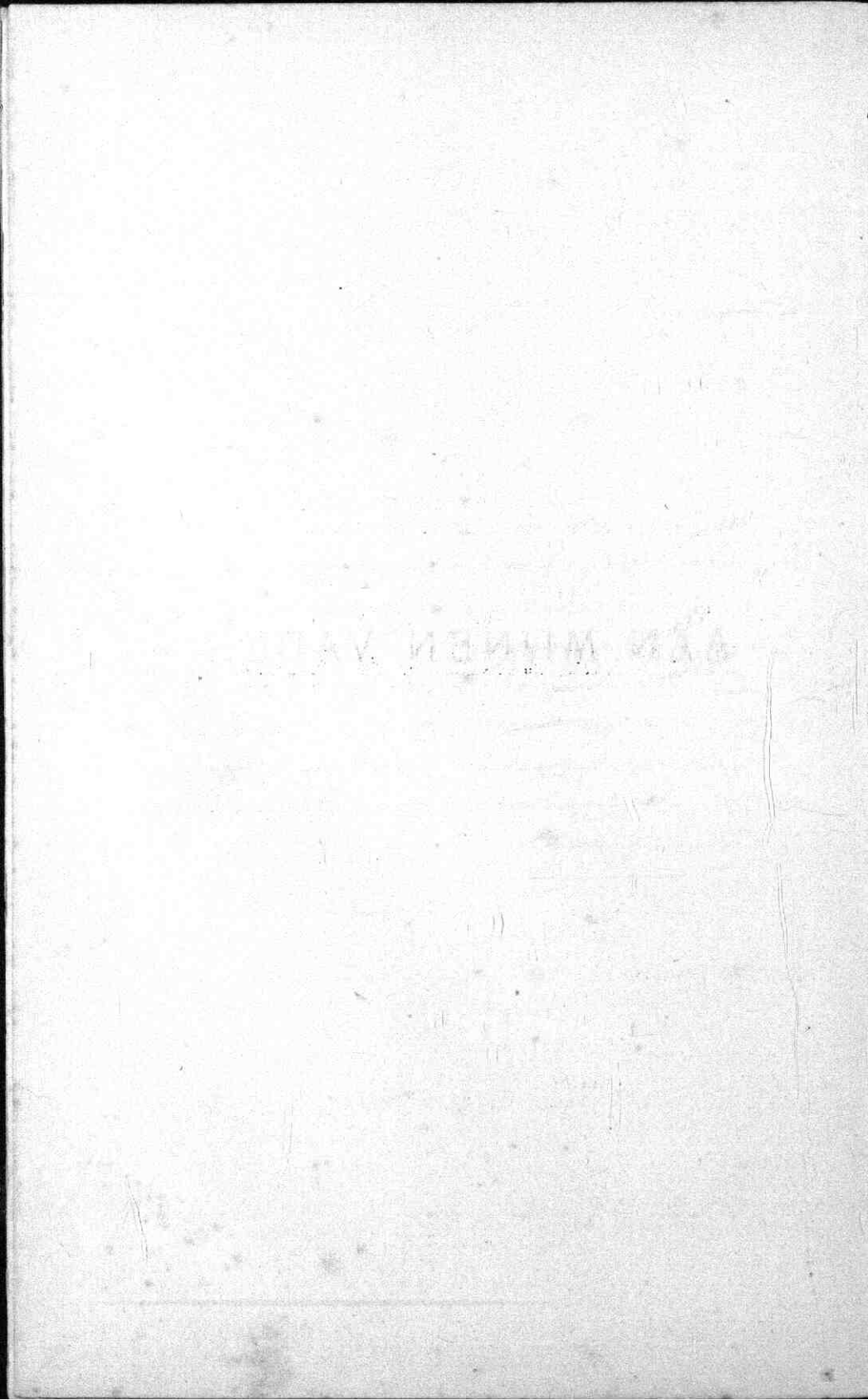

UTRECHT — KEMINK & ZOON — 1890.

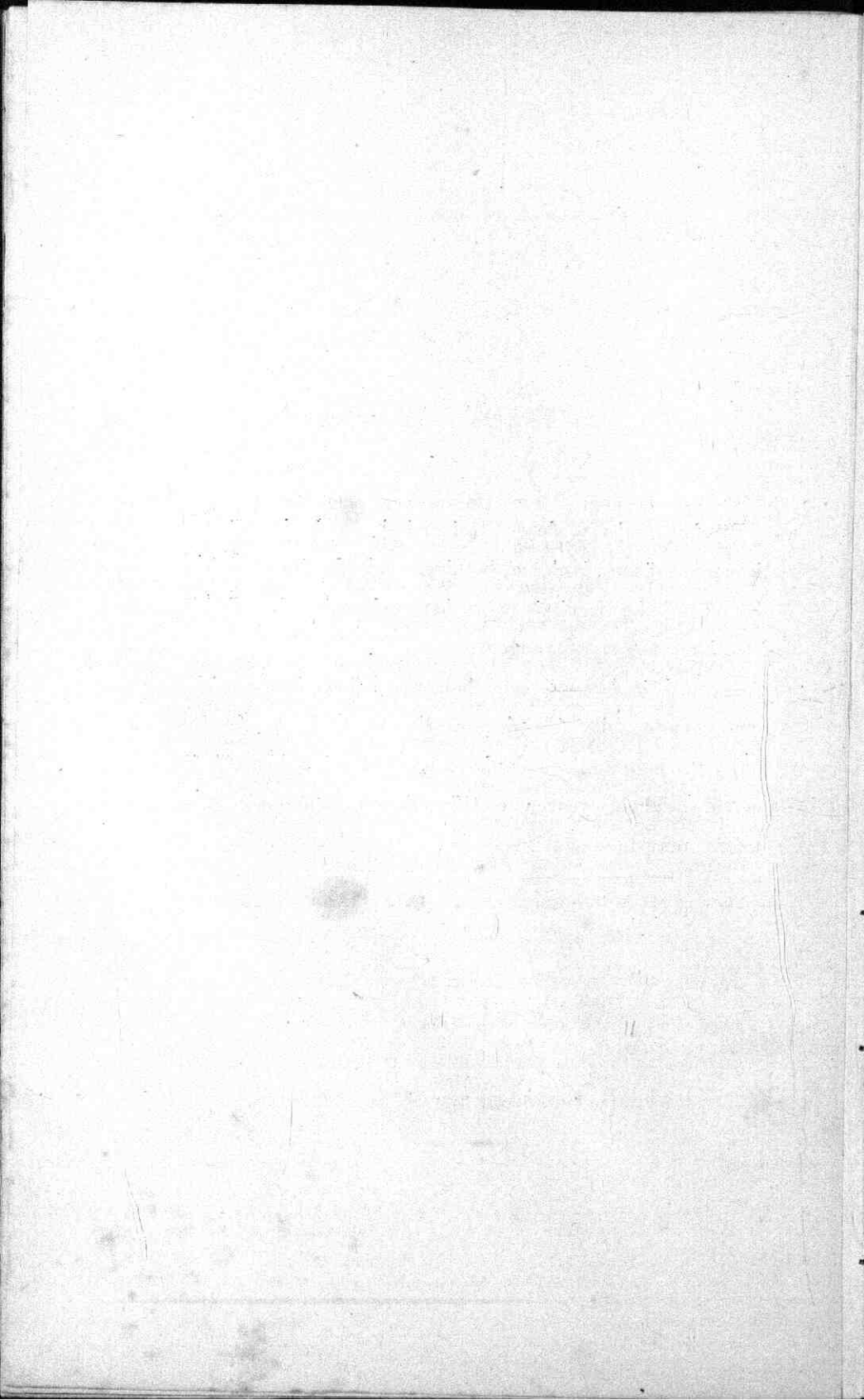

AAN MIJNEN VADER.

Bij het verlaten dezer Universiteit voel ik mij gedrongen mijnen dank te betuigen aan de Hoogleraren der Juridische faculteit voor het onderwijs, dat ik van hen heb mogen ontvangen.

Bovenal is het mij eene behoefte mijnen hooggeschaten promotor, den Hoogleeraar Mr. W. L. P. A. MOLENGRAAFF, mijn innigen dank te brengen voor de hulp en bereidwilligheid waarmede Hij mij zoo menigmaal heeft willen terzijde staan.

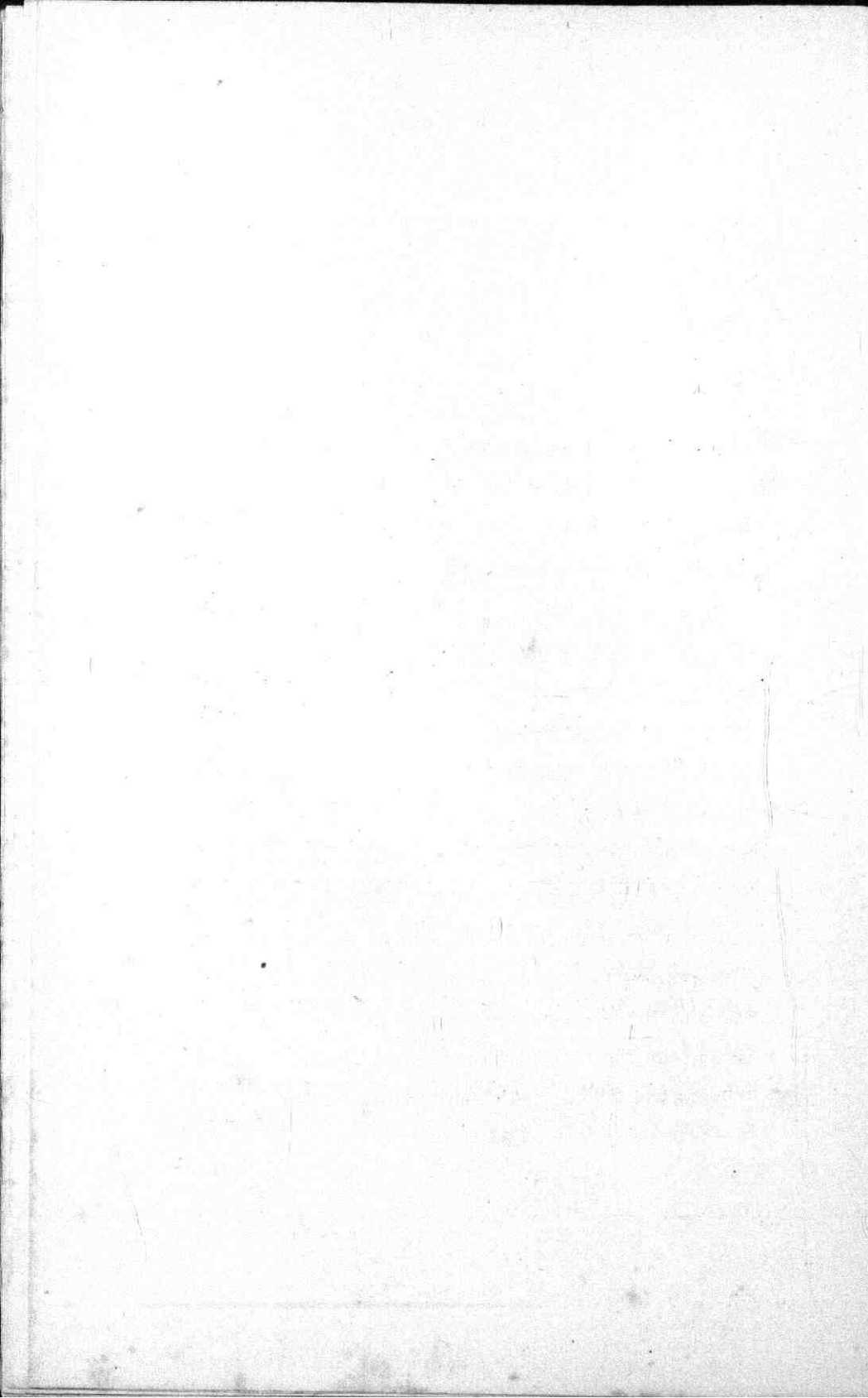
INLEIDING.

Welke de rechten van den commissiegever zijn bij faillissement van den commissionair is een vraag vooral van belang voor den handel. In den laatsten tijd heeft zij zich nog al eens voorgedaan, is zij dikwijls aan het oordeel van den rechter onderworpen geweest, en heeft zij tot zeer uiteenlopende beslissingen aanleiding gegeven.

Omtrent dit onderwerp enkele opmerkingen te maken, is het doel van dit schrijven. Ik stel mij voor eerst te behandelen de vraag, wat het commissiecontract voor een contract is, daarna na te gaan wie bij inkoops- en verkoopscommissie eigenaar wordt of blijft van de ten verkoop gegeven of ingekochte zaken, om ten slotte een paar vonnissen en arresten waarin dit onderwerp behandeld wordt, te bespreken.

Wat is het commissiecontract voor een contract? Ons W. v. K. geeft in art. 76 wel eene definitie van een commissionnair, doch eene definitie van het commissiecontract vinden wij nergens. Ook in den C. d. C. en het A. D. H. zoeken wij er te vergeefs na. Het is echter niet moeielijk uit de definitie die de wet van den commissionnair geeft, op te maken wat het commissiecontract is.

Art. 76 zegt: een commissionnair is iemand, die op eigen naam of firma, en tegen het genot van zeker loon of provisie, op order en voor rekening van eenen ander, zaken van koophandel verricht. Dus het commissiecontract is eene overeenkomst tusschen een commissiegever en een commissionnair, waarbij de eerste den laatsten order geeft, last geeft, om op zijn eigen naam of firma, maar voor rekening van den commissiegever, zekere zaken van koophandel te verrichten tegen loon of provisie; 't is een over-

eenkost waarbij een order of last wordt gegeven, een lastgeving dus.

Ziet men echter art. 1829 B. W. dan leest men, dat lastgeving is eene overeenkomst waarbij de lasthebber moet handelen in naam des lastgevers, terwijl art. 1831 zegt, dat lastgeving om niet geschiedt, tenzij het tegendeel bedongen is. Men zou dus zeggen: een commissionair is geen lasthebber. Van die meening is Mr. Opzoomer ¹⁾. Mr. Opzoomer zegt: Bij lastgeving moet naar ons art. de zaak verricht worden niet enkel voor den lastgever, maar tevens in deszelfs naam. Is het contract van dien aard, dat de eene partij iets zal verrichten voor de andere, dan is er huur van diensten. Doet iemand eenig werk voor mij op mijn verlangen en op mijn kosten, maar in zijn eigen naam, dan is er geen lastgeving aanwezig, er bestaat slechts huur van diensten, wanneer het n.l. gedaan is, tegen betaling van eenen tusschen partijen bepaalden prijs of loon. Handelt iemand daarentegen niet alleen voor mij, maar ook

---

1) Mr. C. W. Opzoomer. Het burgerlijk wetboek verklaard, dl. XI ad art. 1829.

in mijnen naam, zoodat ik het inderdaad ben, die door middel van hem handel, dan is onze overeenkomst die van lastgeving.

Tegen deze meening van prof. Opzoomer is wel het een en ander aan te voeren. Dat toch, opdat er een contract van lastgeving zij, de commissionnair in naam des commissiegevers zou moeten handelen, wordt door art. 79 W. v. K. weersproken. Dat artikel toch zegt: als een commissionnair in den naam van zijnen lastgever heeft gehandeld, worden zijne rechten en verplichtingen, ook ten aanzien van derden, geregeld door de bepalingen van het B. W. onder den titel van lastgeving; derhalve: heeft de commissionnair niet in den naam van zijn lastgever gehandeld, dan worden alleen zijne rechten en verplichtingen tegenover den commissiegever geregeld door de bepalingen omtrent lastgeving: 't commissiecontract is dus een lastgeving, die niet naar buiten, maar alleen tusschen commissiegever en commissionnair werkt.

Ook uit art. 85 W. v. K. kan men opmaken, dat de wet den commissionnair als lasthebber beschouwt, zij geeft hem toch het recht van terughouding krachtens art. 1849 B. W., dus als lasthebber.

Zien wij de geschiedenis van art. 76, dan blijkt al weder hetzelfde ¹⁾).

Art. 70 ontwerp 1822 luidde: de verplichtingen en rechten van eenen commissionnair staan gelijk en worden van denzelfden aard en natuur gehouden, als die der lastaannemers bij het B. W. voorgescreven.

In het ontwerp 20 Oct. 1825 luidde art. 2 van den titel „over commissionnairs”: de verplichtingen en rechten van eenen commissionnair worden geregeld door de bepalingen van het B. W. onder den titel van lastgeving.

Bij de nieuwe redactie van 1825, later art. 2 wet 23 Maart 1826, nam men aan: de verplichtingen en rechten van een' commissionnair die in den naam van zijn lastgever handelt, worden geregeld etc. etc.

Volgens de ontwerpen van 17 Dec. 1833 en 22 Oct. 1834 zoude de aanhef van het artikel luiden: Indien echter de commissionnair in den naam van zijn lastgever handelt, worden zijne rechten of verplichtingen, ook ten aanzien van derden etc.

---

1) Voorduin, VIII bl. 339.

De 2^e afdeling vroeg of dit artikel niet streed met de bepaling, die zeide, dat de commissionnair op eigen naam of firma zaken moest verrichten. Zij wilde lezen een commissionnair, dan zoude het beter uitkomen, dat het woord commissionnair generaal voor een persoon die een last uitvoert, en juist niet voor den commissionnair in art. 76 genomen wordt.

Bij de nieuwe redactie van 1824 werd het, zooals het thans is.

Wat betreft het tweede verschilpunt, dat de commissionnair tegen loon of provisie, de lasthebber om niet handelt, 't beteekent weinig.

Art. 1831 zegt: de lastgever handelt om niet, tenzij het tegendeel bedongen is, dus de lasthebber kan loon bedingen; art. 76 W. v. K. zegt: de commissionnair handelt tegen loon of provisie. Niemand echter zal een commissionnair kunnen beletten zijne diensten gratis te bewijzen.

Zoo zien wij, dat zoowel wet als historie ons recht geven het commissiecontract te beschouwen als een contract van lastgeving.

De meeste schrijvers zijn ook van dezelfde mee-

ning. Mr. Diephuis¹⁾ zegt: de commissionnair handelt op last van een ander en is een lasthebber van dezen, om het even of hij in diens of op zijn eigen naam handelt. De bepalingen van het B. W. omtrent lastgeving zijn dan ook op hem toepasselijk, voor zoover te zijnen aanzien geen bijzondere zijn gemaakt.

Ook Mr. Kist²⁾ is van hetzelfde gevoelen. Het commissiecontract is een lastgeving, zegt hij, maar het verschilt van de gewone lastgeving daardoor, dat de lasthebber hier handelt op eigen naam, niet op naam des lastgevers, en dat bij het commissiecontract loon een vereischte is.

Mr. H. L. Drucker³⁾ zegt, waar hij over de verschilpunten van lastgeving en het commissiecontract spreekt, „toch is de commissionnair, ook al handelt hij op eigen naam, uit zijn aard lasthebber”.

Mr. H. Vaillant⁴⁾ is een andere meening toegedaan.

---

1) Mr. G. Diephuis, Handboek voor het Nederlandsch handelsrecht I bl. 131.

2) Mr. J. G. Kist, Beginselen van handelsrecht.

3) Mr. H. L. Drucker, Bezitsverkrijging en bezitsverlies door derden, Leiden 1879, bl. 186 noot 1.

4) Mr. H. Vaillant, Bevoegdheid van den commissionnair om zelf te koopen en te verkoopen, Leiden 1887.

Op grond van de verschilpunten tusschen lastgeving en het commissiecontract vinden wij aanleiding, zegt hij, om de bewering, dat het commissiecontract is een mandaat door de behoeften des handels gewijzigd, te betwijfelen. Zoodra de verschilpunten zoo belangrijk worden, dat het oorspronkelijk karakter van het contract wordt aangerand, mag men de vraag opperen of het commissiecontract niet is een zelfstandig contract, door de behoeften van den handel geschapen, zich in vele opzichten nauw aansluitend aan het mandaat. Doch, zegt hij, deze meening is helaas niet door den wetgever gedeeld, want de woorden van art. 79 W. v. K. zijn onmogelijk anders te interpreteeren dan als eene toepasselijkverklaring van de bepalingen van het B. W. onder den titel van lastgeving op het commissiecontract.

De H. Raad bij arrest van 17 Maart 1882¹⁾ overwoog ook: dat een commissionnair is iemand, die op eigen naam of firma, tegen genot van zeker loon of provisie op order en voor rekening van een ander

---

1) W. v. h. R. n° 4759.

zaken van koophandel verricht; dat het contract, waarbij een commissionair wordt aangesteld, derhalve is een overeenkomst waarbij een order of last wordt gegeven, een overeenkomst van lastgeving, alleen daardoor verschillende van de lastgeving zooals die in het B. W. geregeld is, dat de lasthebber bij het commissiecontract niet handelt in naam van zijn lastgever, maar op eigen naam. Dat het commissiecontract een lastgeving is, doch een lastgeving, die niet naar buiten werkt, maar alleen tusschen commissiegever en commissionair, kunnen wij dus, naar ik geloof, wel aannemen.

Een andere vraag, die zich voordoet, is de volgende: Wanneer een commissiegever aan een commissionair goederen toezendt om die voor hem te verkoopen, of tot nadere beschikking onder zich te houden, wordt dan de commissionair eigenaar van die goederen, of blijft de commissiegever er eigenaar van.

Deze vraag is van veel belang in geval van faillissement van den commissionair; blijft de commissiegever eigenaar dan zal hij zijne goederen kunnen vindiceeren, wordt de commissionair daarentegen

eigenaar, dan zal hij slechts als concurrent crediteur kunnen optreden. Het antwoord op die vraag is niet moeielijk; heeft een commissiegever goederen aan een commissionnair gegeven om die voor hem te verkoopen dan zal, totdat de commissionnair ze verkocht heeft, de commissiegever eigenaar blijven.

Het W. v. K. zegt het in art. 80: de commissionnair is n.l. voor de vorderingen, welke hij als zoodanig ten laste van zijnen commissiegever heeft, bevoorrecht op de goederen, welke de commissiegever hem ten verkoop heeft toegezonden; was de commissionnair door de toezending eigenaar geworden, dan had hij dat voorrecht niet noodig. Hetzelfde zegt ook art. 82: de commissionnair kan toch, als de commissiegever niet voldoet aan de vorderingen welke eerstgemelde te zijnen laste heeft, met verlof van de rechtbank de goederen, welke hij van den commissiegever onder zich heeft, verkoopen. Indien de commissionnair eigenaar was, dan had hij dat verlof van de rechtbank niet noodig.

Gaat de commissionnair failliet en heeft hij de goederen nog onder zich, de commissiegever kan ze als eigenaar vindiceeren: zoolang in commissie ge-

geven koopmanschappen zich nog in natura bevinden onder den gefailleerden commissionnair of onder een derde, die ze voor hem bezit, kunnen dezelve door den commissiegever teruggevorderd worden, zegt art. 240, al. 1.

Zijn de goederen niet meer in natura onder den gefailleerden commissionnair, heeft hij ze reeds verkocht en geleverd, dan, zegt art. 240 al. 2, kan de commissiegever den koopprijs vorderen, als deze n.l. niet vóór het faillissement gekweten is; de koopprijs treedt dan in de plaats der goederen. Maar is de prijs in handen van den koper: dan komt de actie tot betaling er voor in de plaats. De commissionnair had de actie tot betaling, hij toch heeft in zijn eigen naam met den koper gehandeld, maar de commissionnair heeft de actie niet gekregen om haar tot zijn eigen voordeel aan te wenden, maar voor zijn mandans, den commissiegever.

Eenigen tijd geleden deed zich het volgende geval voor. Eenige personen hadden aan G. J. Rollandet, commissionnair in effecten te Leiden, effecten ter conversie gegeven. Deze zond ze te dien einde aan de firma Kleebblad & Zn. te Amsterdam. Toen de

commissiegever hoorde, dat de zaken van Rollandet niet erg gunstig stonden, vroeg hij de effecten terug. De firma Kleeblad was echter niet genegen ze aan Rollandet terug te geven; deze sloeg den weg van rechte in en Kleeblad werd veroordeeld de effecten terug te geven of de daarvoor in de plaats getredene uit te leveren, met vergoeding van kosten, schaden en interessen. Voor dat de firma Kleeblad en Zn. aan dat vonnis voldeed, ging Rollandet failliet. De curator in het faillissement van Rollandet vond het vonnis, executeerde het en het gevolg was, dat de firma Kleeblad & Zn. niet de effecten teruggaf, maar als schadevergoeding een som aan den curator uitbetaalde.

Voor wien was dat geld nu? Komt het toe aan de reclamanten der effecten of is het een bate des boedels? Bij den aanvang van het faillissement bevonden zich de effecten nog in natura onder de firma Kleeblad en Zn., alzoo onder een derde, die ze voor den gefailleerde bezat of bewaarde, dus konden ze door den commissiegever teruggevorderd worden krachtens art. 240 K.

De firma Kleeblad & Zn. echter, hoewel er toe

veroordeeld, gaf de effecten niet terug, maar betaalde een som als schadevergoeding; deze som was niet de koopprijs van de in commissie gegeven en door den commissionair verkochte goederen, zoodat art. 240 al. 2 W. v. K. hier niet van toepassing is.

De curator was van meening, dat het geld toekwam aan de reclamanten der effecten; hij zeide: de effecten behooren aan reclamanten, dus de som die er voor in de plaats treedt ook. De firma Kleeblad & Zn. echter beweerde, dat de som niet behoorde aan reclamanten der effecten, maar eene bate des boedels was. Het verschil werd door den rechter-commissaris naar de rechtbank verwezen, en deze wees bij vonnis van 9 Dec. 1879¹⁾, overeenkomstig de conclusie van het O. M., den eisch van Kleeblad & Zn. toe.

De rechtbank overwoog:

dat de som door den curator ontvangen was in zijn gemelde hoedanigheid, tengevolge van een vonnis der rechtbank, waarbij de firma Kleeblad en Zn. veroor-

---

1) W. v. h. R. n° 4464.

deeld werd aan den nu gefailleerden Rollandet zekere effecten uit te keeren en bij gebreke daarvan kosten schaden en interessen te vergoeden;

dat de schadestaat met den curator was vereffend en ten bedrage van voornoemde som aan hem was uitbetaald, weshalve die som is een bate des boedels;

dat de gelden niet in plaats der effecten konden worden opgevorderd, daar het eenige geval waarin gelden in de plaats der zaak mogen worden opgevorderd, betreft den koopprijs van ten verkoop in commissie gegeven goederen, hoedanig geval hier niet bestaat; enz.

Met die beslissing der rechtbank kan ik mij niet vereenigen.

Committenten van Rollandet waren eigenaren der effecten; bij het openvallen van het faillissement waren de effecten nog in natura aanwezig bij de firma Kleeblad & Zn., die ze voor Rollandet bezat; ze konden teruggevorderd worden krachtens art. 240 al. 1 W. v. K., waren dus geen bate des boedels; zoude nu de som, waartoe de firma Kleeblad & Zn. veroordeeld werd, omdat zij de effecten niet teruggaf, wél een bate des boedels zijn?

Rollandet vorderde de effecten van de firma Kleeblad & Zn. terug als commissionnair, als lasthebber. Deze wilde ze niet teruggeven en Rollandet kreeg nu een vonnis tegen haar waarbij zij veroordeeld werd tot teruggave, of anders tot schadevergoeding. Dit vonnis kreeg Rollandet niet voor zich zelven maar als lasthebber voor zijne committenten.

Toen werd Rollandet failliet verklaard en de curator vond het vonnis in den boedel; zou nu, terwijl Rollandet het vonnis niet verkreeg voor zich zelven, maar als lasthebber voor zijne lastgevers, de curator het provenu van dat vonnis wél verkrijgen voor den boedel en niet voor de committenten van Rollandet?

De curator teekende appel aan tegen het vonnis der rechtbank. Het O. M. concludeerde tot bevestiging van het vonnis.

Het O. M. zeide: door Rollandet was tegen de firma Kleeblad & Zn. eene persoonlijke rechtsvordering ingesteld tot afgifte van door hem aan deze ter conversie gegeven effecten, en krachtens een op die vordering gewezen vonnis werd aan den curator van den inmiddels gefailleerden Rollandet door de firma Kleeblad

& Zn., bij gebreke van afgifte, als schadevergoeding een som uitbetaald.

Aan den curator werd dus een bedrag uitbetaald, dat aan Rollandet persoonlijk was verschuldigd, en dat, ingeval deze niet was gefailleerd, in diens kas zou zijn gevloeid, doch thans, na diens faillissement, aan den boedel Rollandet moest worden verantwoord.

Wat betreft de bewering van den curator dat, daar de effecten geen bate des boedels waren, de som die er voor in de plaats kwam, ook geen bate des boedels kon zijn, zeide het O. M.: de appellant ziet hierbij over het hoofd, dat het tijdstip van het openvallen van het faillissement niets anders en niets meer is, dan het tijdstip waarop het recht van terugvorderen geboren wordt, zoodat, wanneer de koopmanschappen reeds vóór het faillissement uit het bezit van den failliet of derde waren geraakt, er geen recht van terugvorderen zou bestaan. Wanneer dus de koopmanschappen wèl bij den aanvang van het faillissement zich onder den gefailleerde of derde bevonden, doch daarna uit het bezit van beiden zijn geraakt, heeft de commissiegever geen recht meer op de waarde dier koopmanschappen, maar het recht van

terugvordering is eenvoudig te niet gegaan. De woorden van art. 240: zoolang, die zich nog in natura bevinden, zijn te dezen alles afdoende.

Het Hof te 's Gravenhage bij arrest van 20 April 1881 vernietigde echter het vonnis der rechtbank.

O. dat het bedrag aan den curator is uitbetaald in uitvoering en tengevolge van een vonnis door Rollandet vóór zijn faillissement verkregen;

dat mitsdien, zoo dat vonnis niet behoorde tot het privé vermogen van Rollandet, ook het provenu niet zal behooren tot de baten van zijn faillieten boedel;

dat Rollandet dat vonnis en de daaruit voortspruitende rechten moet geacht worden verkregen te hebben, niet ten eigen bate, maar als lasthebber ten behoeve zijner committenten, die hem de effecten ter conversie hadden toevertrouwd;

dat hij immers met betrekking tot die effecten was lasthebber, wiens mandaat nog niet was afgelopen; dat een lasthebber, die voor zijne lastgevers handelt, voor hen verkrijgt evenals of zij zelve zonder zijn tusschenkomst voor zich zelve hadden verkregen;

dat wat door een lasthebber voor zijne lastgevers ontvangen wordt, niet eerst het goed diens lasthebbers

wordt, die den eigendom later weder op zijne lastgevers zal hebben over te dragen, maar dat onder den lasthebber als het goed zijner lastgevers blijft berusten datgene, wat hij voor hen verkreeg, zoolang hij het niet aan hen of aan anderen afgaf of in zijn eigen boedel heeft vermengd, maar het daarvan afgescheiden gehouden heeft;

dat zoodanige vermenging door Rollandet niet is gedaan, daar hij het vonnis niet heeft ten uitvoer gelegd; dat na Rollandet's faillissement de curator dat vonnis en de rechten daaruit voortvloeiende als een van Rollandet's boedel geheel gescheidene en afgezonderde zaak heeft gevonden, en hij, dat vonnis ten uitvoerleggende, en krachtens dat vonnis de som bekomende, die niet bekwam en niet kon bekomen als een bate des boedels, maar ten bate der buiten het faillissement staande committenten,

vernietigt het vonnis der rechtbank.

Tegen het arrest van het Hof werd door de firma Kleblad & Zn. cassatie aangeteekend en wel omdat daarbij door schending of verkeerde toepassing van eenige artikelen was aangenomen:

dat Rollandet jegens de eigenaars der effecten

wegens de niet uitlevering daarvan persoonlijk tot geen schadevergoeding gehouden was;

dat Rollandet, de firma Kleeblad & Zn. op eigen naam dagvaardende tot terug of afgifte der effecten en tot vergoeding aan hem der schade, die vordering instelde als lasthebber van zijn committenten, en dan ook het vonnis der rechtbank te Amsterdam, waarbij zijn eisch werd toegewezen, met de daaruit voortspuitende rechten moet geacht worden, hoe zeer op eigen naam, verkregen te hebben niet ten eigen bate, maar als lasthebber ten behoeve zijner committenten;

dat derhalve de curator in het faill. van Rollandet, dat vonnis ten uitvoer leggende, de dientengevolge ontvangen som niet bekwam en niet kon bekomen als een bate des boedels Roll., maar ten bate der buiten het faill. staande eigenaars der effecten.

De H. Raad echter bij arrest van 17 Maart 1882 ¹⁾ verwierp, tegen de conclusie van den adv. gen., de cassatie en besliste:

dat 's Hof's beslissing, dat Roll. jegens de eigenaars

---

1) W. v. h. R. n° 4759.

der effecten, wegens de niet uitlevering daarvan, persoonlijk tot geen schadevergoeding gehouden was, ten onrechte als onjuist wordt bestreden; dat toch Roll., zoolang hij als lasthebber binnen de grenzen van zijn last en naar behooren had gehandeld, wel tot rekening en verantwoording, niet tot schadevergoeding verplicht was, en datgene, wat hij als schadevergoeding in de plaats der effecten had ontvangen, niet was een door hem zelve verschuldigde schadevergoeding, maar alleen hetgeen hij, als door den geïntimeerde verschuldigd, van dezen had ontvangen en moest verantwoorden en afgeven aan zijne committenten, voor wie hij dat had ontvangen.

Wat de tweede grief aangaat besliste de H. Raad: dat Roll. wel is waar op eigen naam had gedagvaard doch niet voor zich zelve, maar als commissionair voor anderen, wier last hij op zijn eigen naam uitvoerde; zoodat hij niet wilde zijn eigenaar der door hem ter conversie overgenomene, aan de firma Kleebled & Zn. toegezondene en van deze teruggevorderde effecten, maar dat hij die effecten alleen voor de eigenaars in zijn macht had en die, toen ze hem na afgifte ter conversie niet vrijwillig terugge-

geven werden, niet opvorderde als eigenaar voor zich zelve, maar voor anderen, voor zijn ongenoemde committenten, zoodat de veroordeeling, op die vordering verkregen, niet behoorde aan zijn boedel, maar aan hen, voor wie hij gehandeld had.

En wat de derde grief aangaat besliste de H. Raad, dat die ook was ongegrond, daar de curator, toen hij het door Rollandet op eigen naam, doch ten behoeve van anderen verkregen vonnis uitvoerde, deed, wat Rollandet had behooren te doen en het ontvangene, hetgeen niet tot den boedel van Rollandet, maar aan diens committenten behoorde, niet aan diens boedel, maar aan die committenten moest uitkeeren.

Een ander geval, dat zich voordeed, was het volgende. Iemand stelde aan de firma Reehorst en ten Cate te Amsterdam een aantal fondsen ter hand, opdat die firma daarop voor hem eene prolongatie zou sluiten van *f* 5000.—. Dit geschiedde, de firma R. en t. C. sloot bij de hh. C. Lind en Zn. een prolongatie van *f* 5000.—. Kort daarop werd R. en t. C. failliet verklaard. Eischer vroeg toen de stukken terug met aanbod van terugbetaling der *f* 5000.— +

de renten. Hij kreeg ze echter niet terug, waar wel eene afrekening waaruit bleek, dat zijne fondsen bij verkoop hadden opgebracht *f* 6004.79^s, waartegen de prolongatie + de renten ad *f* 5010.38 was afgelost, zoodat hem nog toekwam met bijrekening van renten *f* 1019.05^s. Deze som, welke eischer van den curator vorderde, werd hem door dezen geweigerd. Eischer vorderde toen dat de curator tot terugbetaling zou veroordeeld worden, doch bij vonnis van 4 Jan. 1887 ¹⁾ ontzegde de rechtbank te Amsterdam hem zijnen eisch. Het vonnis der rechtbank rustte op de volgende gronden. O. dat het vaststaat, dat de eischer voor dat bedrag (*f* 1019.05^s) is schuldeischer, en thans behoort te worden onderzocht of hij, gelijk hij beweert, recht heeft op de geheele uitbetaling zijner vordering, m. a. w. of des eischers vordering betreft eene bevoorrechte schuld, dewijl toch in het faillissement de regel is, dat alle crediteuren gelijkelijk deelen in de activa, tenzij de schuld, overeenkomstig de bepalingen der wet, mocht zijn bevoorrecht;

---

1) Paleis van Justitie. Jaargang 1888 n° 6.

O. dat de rechtsband, die de hh. R. en t. C. en dus na hun faillissement den gedaagde als curator bond, voortspruit uit de overeenkomst van lastgeving;

O. dat nu wel de lasthebber verplicht is aan zijn lastgever verantwoording te doen van al hetgeen hij van of voor dezen heeft ontvangen, maar dat aan den lastgever bij de wet geen voorrecht is toegekend op hetgeen hij van zijnen lasthebber te vorderen heeft;

O. ten aanzien van het door den eischer beweerde eigendomsrecht op de bedoelde effecten: dat uit den aard van het op last van den eischer door de hh. R. en t. C. voor hun faillissement met derden gesloten prolongatie-contract volgt, dat des eischers effecten voor het faillissement op regelmatige wijze in handen van die derden waren overgegaan en derhalve bij den aanvang van het faillissement niet meer in de failliete boedels aanwezig waren, zoodat de eischer zijn eigendomsrecht, ook al heeft hij dat door den verkoop van het onderpand niet verloren, niet tegenover dezen gedaagde kan doen gelden;

dat wijders uit geen enkele wetsbepaling volgt, dat de eischer is eigenaar van en als zoodanig kan reclameeren het surplus hetwelk na verkoop der effecten

door den pandhouder aan den curator moest worden verantwoord;

Ontzegt hem zijnen eisch.

Hetgeen de rechtbank in de eerste drie overwegingen zegt, zal niemand ontkennen: de rechtsband, die de hh. R. en t. C. en na hun faillissement den gedaagde bond, spruit voort uit de overeenkomst van lastgeving en nergens vinden wij in de wet, dat hetgeen een lastgever van zijnen lasthebber te vorderen heeft, tot de bevoorrechte schulden behoort.

Maar onjuist is m. i. hetgeen de rechtbank zegt in de volgende overweging: dat de eischer zijn eigendomsrecht niet tegenover dezen gedaagde kan doen gelden.

Toen eischer aan R. en t. C. de effecten ter hand stelde, deed hij dat als eigenaar, met de bedoeling eigenaar te blijven. R. en t. C. sloten nu, als commissionnaires, op die effecten een prolongatie bij de hh. C. Lind en Zn. De effecten kwamen dus, zooals de rechtbank terecht overweegt, op regelmatige wijze in handen van derden. Maar het eigendom bleef bij eischer, de hh. C. Lind en Zn. werden slechts pandhouders. Toen ging R. en t. C. failliet; de pandhouders vroegen aflossing der prolongatie.

Had R. en t. C. afgelost, de effecten zouden in den boedel teruggekeerd zijn en eischer had, na terugbetaling der f 5000 en de renten, de stukken krachtens zijn eigendomsrecht kunnen vindiceeren, had zijn eigendomsrecht tegen den curator kunnen doen gelden. Maar R. en t. C. was niet tot aflossing in staat, de hh. C. Lind en Zn. verkochten krachtens hun recht de effecten, hielden van de opbrengst de som door hen in prolongatie gegeven af, en restitueerden de rest aan den curator, in de plaats getreden der firma R. en t. C. Zoude nu de curator het surplus ontvangen voor den boedel? Ja, zegt de rechtbank, want uit geen enkele wetsbepaling volgt, dat de eischer is eigenaar van en als zoodanig kan reclameeren het surplus hetwelk, na verkoop der effecten door den pandhouder, aan den curator moest worden uitgekeerd.

Doch kwam het surplus in den boedel, dan zou het actief na het faillissement grooter worden, dan het voor het faillissement was: het surplus der effecten, die niet aan R. en t. C. toekwamen, zou in den boedel komen, terwijl de effecten zelve uit den boedel hadden kunnen worden gevindiceerd.

Ik geloof daarom dat de rechtbank ten onrechte eischer zijnen eisch ontzegde.

Wordt de commissiegever direct eigenaar van de goederen, door den commissionnair op zijn last en voor zijn rekening verkregen, of wordt eerst de commissionnair eigenaar, die dan door eene latere levering zijn eigendom op den commissiegever overdraagt?

Wij hebben gezien, dat het commissiecontract is eene lastgeving. De commissiegever geeft den commissionnair last voor zijn rekening goederen te koopen.

Wat blijkt daaruit? Dat de commissiegever den wil heeft, dat de commissionnair de goederen niet voor zich zelve, maar voor hem, committent, zal verkrijgen; hij heeft den animus possidendi en de commissionnair, die iemand is, die op order en voor rekening van een ander handelt, heeft dan ook den wil, niet voor zich zelve, maar voor den commissiegever te verkrijgen.

Mr. Kist zegt¹⁾: niemand kan eigenaar worden tegen zijn wil. De commissionnair handelt in wer-

---

1) Mr. J. G. Kist, Beginselen van handelsrecht, Dl. III, bl. 82.

kelijkheid, ofschoon hij den naam van zijn commissiegever niet noemt, niet voor zich zelven. De lastgeving van den commissiegever, ofschoon niet naar buiten werkende, bestaat evenwel tusschen den commissionnair en den commissiegever en belet den commissionnair, als hij krachtens die lastgeving handelt, den animus domini te hebben, die noodig is tot het verkrijgen van bezit en eigendom. Wanneer aan den commissionnair geleverd is, zelfs al weet de commissiegever niet, dat de levering heeft plaats gehad, zal hij toch eigenaar worden.

Delamarre et Lepoitvin ¹⁾ drukten het juist uit, waar zij zeggen: *La loi suppose et prend pour point de départ une convention antérieure, non seulement à l'exécution du mandat, mais en quelque sorte au mandat lui-même, dans laquelle p. e. le commettant dit au commissionnaire: vous achetez pour mon compte cent muids de blé; vous les achetez en votre propre nom et vous vous engagez seul au paiement de ces farineux envers le détenteur avec*

---

1) Delamarre et Lepoitvin: *Traité de droit commercial*, II, bl. 49.

lequel je n'aurai rien à démêler activement ni passivement. Mais quoique vous soyez bien envers lui l'acheteur et le seul engagé, il est entendu entre nous, qu'aussitôt le marché conclu, je serai seul propriétaire de la denrée qui, de vous à moi, ne vous aura pas appartenu un seul instant. 'A moi seul le profit, à moi seul la perte.

Dat niet de commissionnair, maar de commissiegever eigenaar wordt, volgt ook uit de artt. 80 en 83 W. v. K. Art. 80 zegt, dat de commissionnair voor de vorderingen, die hij als zoodanig ten laste van zijn commissiegever heeft, bevoorrecht is op de goederen, welke hij voor hem heeft gekocht en ontvangen, en volgens art. 83 kan de commissionnair, als de commissiegever niet voldoet aan de vorderingen welke de commissionnair te zijnen laste heeft, door de rechtbank gemachtigd worden tot verkoop der goederen, om uit de opbrengst zich zelven te betalen. Was de commissionnair eigenaar van de goederen, die hij voor den commissiegever koopt of ontvangt, hij zou dat voorrecht van art. 80 niet noodig hebben, en evenmin verlot van de rechtbank om de goederen te verkoopen; om zijn eigen goederen te verkoopen

behoeft men toch geen rechterlijk verlof te hebben. De meeste schrijvers zijn ook van de meening, dat de commissiegever direct eigenaar wordt.

Zoo Mr. Diephuis¹⁾: goederen door eenen commissionnair voor een ander ingekocht en ontvangen, kunnen geacht worden hierdoor het eigendom van den commissiegever geworden te zijn, voor wien de commissionnair, toen zij hem geleverd werden, ze in bezit heeft genomen.

Ook Mr. Drucker²⁾ is van die meening, al zegt hij, dat het niet juist is, in het algemeen te zeggen, dat de commissionnair direct voor zijn principaal bezit en eigendom verkrijgt.

Toch geloof ik, dat, als een commissionnair in zijn oorspronkelijk karakter optreedt, als hij handelt qua commissionnair, d. i. op order en voor rekening van een ander, hij altijd direct voor zijn' committent bezit en eigendom verwerft van die goederen, welke hij verkrijgt ter uitvoering van een bepaalde opdracht

---

1) Handboek v. h. Ned. Handelsrecht, I, bl. 134.

2) T. a. p. bl. 187.

hem door den commissiegever gedaan, en met de bedoeling ze voor dezen te verkrijgen.

De commissiegever vereenigt in zich twee hoedanigheden, hij is contractant en mandataris. Als contractant op eigen naam handelende, verbindt hij zich zelve, hij alleen heeft de actie tegen den derde, deze heeft ook alleen met hem te maken. Doch aan den anderen kant is hij lasthebber, wat hij dus verkrijgt, verkrijgt hij niet voor zich zelve, maar voor zijn mandans.

Handelt een commissionnair niet in zijn kwaliteit van commissionnair, dan zal hij zelf eigenaar worden, b. v. als een commissionnair in graan eenige hectoliters koopt, met het doel die later met winst weder te verkoopen.

Dr. Meno Pöhls ¹⁾ drukt het m. i. zeer juist uit waar hij zegt:

Bei einer durch den Commissionnair in der Absicht gekauften Waare, dasz sie für den Commit-
tanten sein sollte, geht auf diesen das Eigenthum in

---

1) Deutsches und Hamburgisches Handelsrecht , dl. I bl. 259.

dem Augenblick über, da der Commissionnair es erwirbt. Freilich wird hier oft der Beweis schwer sein, dasz es wirklich die Absicht war, die untergegangene Waare für den Committenten zu kaufen, diese Schwierigkeit kann jedoch das Princip nicht ändern.

Hij stelt verder deze regels:

Kaufte der Commissionnair eine Waare entweder ausdrücklich auf den Namen des Committenten oder wenigstens in der Absicht, sie für ihn zu kaufen, so gilt das Gesagte.

Kaufte er eine Parthei, von der sein Committent nur einen Theil erhalten soll, so wird dieser erst durch die Absonderung Eigenthümer; denn nun erst besitzt jener die Waare für ihn.

Mr. v. Bolhuis ¹⁾ is van meening, dat niet de commissiegever, maar de commissionnair eigenaar wordt. Hij zegt: de commissionnair wordt altijd eigenaar der op zijn naam gekochte goederen. Zoolang hij niet door een nieuwe levering den eigendom

---

1) De eigendomsverkrijging door den commissionnair. Utrecht 1861 bl. 67.

derzelve op den committent heeft overgedragen, kan hij er vrijelijk over beschikken; de commissionnair handelt toch op eigen naam en dan kan volgens het B. W. niemand dan hij den eigendom verkrijgen. Een stellige bepaling in het W. v. K. of een vast handelsgebruik kan alleen een afwijking rechtvaardigen, en zoo iets hebben wij hier niet. Hoe verkrijgt elk der committenten nu den eigendom van het voor hem bestemde? Eene levering is noodig, d. i. het moet uit het bezit en de macht van den een onder de beschikking van den ander komen, terwijl beider wil daarin overeenstemt, dat de eigendom zal overgaan. Dit gaat door het constitutum possessorium: de procurator bezat reeds, doch laat nu eerst zijn eigen bezit varen, om het daarna voor een ander te verkrijgen.

Ik geloof, dat Mr. v. Bolhuis te veel hecht aan de uitdrukking, dat de commissionnair op eigen naam handelt; 't is waar, hij handelt op eigen naam, maar tevens op order en voor rekening van zijnen commissiegever. De mandaatsbetrekking moet op den voorgrond staan, en als mandataris moet de commissionnair den wil hebben niet voor zich zelve,

maar voor den mandans, zijnen commissiegever te verkrijgen.

Holtius ¹⁾ zegt ook, de commissionnair, als hij op eigen naam gehandeld heeft, wordt eigenaar van de goederen, welke hij voor zijnen commissiegever gekocht en ontvangen heeft. Hij zegt toch ad art. 84 (thans art. 83): „hier moeten wij aannemen dat de commissionnair om te koopen, niet op eigen naam gehandeld heeft, want had hij op eigen naam gehandeld en waren de goederen vervolgens aan hem geleverd, zoo zoude hij noodwendig als eigenaar gedacht moeten worden, en dan had hij het recht van terughouding, hem bij art. 1849 B. W. toegekend, niet noodig, en evenmin machtiging van de rechtbank om zijn eigen goederen te verkoopen”.

Het gaat echter niet aan, waar de wet uitdrukkelijk zegt, dat de commissionnair iemand is, die op eigen naam handelt, bij het eene artikel te zeggen, hier moeten wij aannemen, dat de commissionnair op eigen naam, en bij een ander artikel, hier moeten

---

1) Mr. A. C. Holtius, voorlezingen over handels en zeerecht. Utrecht 1851.

wij aannemen, dat de commissionnair niet op eigen naam gehandeld heeft, om zoodoende zijne meening te kunnen staande houden, dat de commissionnair eigenaar wordt van de goederen welke hij op order en voor rekening van den committent verkrijgt. Neen, juist dat de commissionnair het recht van art. 1849 B. W. en verlof van de rechtbank noodig heeft om de goederen, die hij onder zich heeft, te verkoopen, is een bewijs dat niet de commissionnair maar de commissiegever eigenaar wordt:

Dat ook in de jurisprudentie niet allen dezelfde meening zijn toegedaan, blijkt nog uit het volgende gevoerde proces.

De handelsvennootschap onder de firma Matthes en Bormeester had aan de firma Tobias te Amsterdam opgedragen voor haar in de Russische leening van 1884, opengesteld bij de hh. Leembruggen, Guepin en Muysken, in te schrijven tot een bedrag van 10000 pd. De firma Tobias schrijft voor die som in, doch haar wordt bij de toebedeeling slechts 5%, dus 500 pd., toegewezen, waarvan zij aan hare committenten mededeeling deed. Bij de inschrijving moest 5% van het ingeschreven bedrag worden gedepo-

neerd, dus 500 pd., hetgeen door de firma Matthes en Bormeester wordt gedaan. In dezen stand van zaken werd de firma Tobias failliet verklaard, en ontvingen curatoren de recepissen van de toegewezen 500 pd. Voor wie had die in ontvangstname plaats? De firma Matthes en Bormeester beweert, dat zij voor haar plaats had; curatoren echter zeggen, dat zij de recepissen voor den faillieten boedel ontvingen. Het geschil werd aan het oordeel der rechtbank te Amsterdam onderworpen.

Het O. M. was van meening, dat de recepissen toekwamen aan den boedel. Het O. M. zegt: de firma Tobias handelde bij de inschrijving, als commissionnair, als lasthebber dus. Door de inschrijving had de firma een persoonlijk recht om van de hh. Leembruggen, Guepin en Muysken de recepissen op te vorderen; tegelijkertijd werd voor eischeres het recht geboren voor eene gelijke vordering tegen de firma Tobias. Toen werd de firma Tobias failliet verklaard; zij had nog geen levering van de recepissen verkregen, had slechts een vordering ex contractu om ze van Leembruggen c. s. op te vorderen, dus een jus in personam. En als de firma Tobias

slechts een jus in personam had, dan zal a fortiori moeten worden aangenomen, dat eischeres geen eigendom had. Immers de eenige wijze waarop eischeres den eigendom der recepissen op dat tijdstip had kunnen hebben, bestond hierin, dat de firma Tobias de recepissen hield, met den wil om die voor eischeres te bezitten. Als de firma Tobias de stukken ontvangen had, zou zij aangevangen hebben voor eischeres te bezitten, zij zou den bewijsbaren wil gehad hebben om het bezit als procurator uit te oefenen. Was de firma Tobias na de levering failliet verklaard, dan was eischeres eigenares geweest en eene revindicatore actie stond haar ten dienste.

Maar, zegt het O. M., dit is niet geschied. Toen curatoren optraden, bezaten noch de gefailleerden, noch eischeres de recepissen (had eischeres de recepissen bezeten, er zou in het geheel geen geschil ontstaan zijn), curatoren vonden slechts een vordering voortspruitende uit het contract tusschen de hh. Leembruggen en hunne curandi gesloten; zij oefenen dit jus in personam uit, en op die vordering worden hun recepissen geleverd. Op dat oogenblik gaan curatoren bezitten. Maar voor wien? Volgens

art. 590 B. W. gaan curatoren nu voor den boedel bezitten, want er is geen bewijs, dat curatoren den wil hadden om voor eischeres het bezitrecht uit te oefenen.

Het O. M. zegt dus: als de firma Tobias voor hare faillietverklaring de stukken had ontvangen, zou zij aangevangen hebben voor eischeres te bezitten, maar na de faillietverklaring zouden curatoren, die in de plaats treden der failliete firma, de recepissen in bezit hebben genomen, niet voor de eischeres maar voor den faillieten boedel!

Met die meening van het O. M. kan ik mij niet vereenigen en ik geloof dat de rechtbank te Amsterdam, bij vonnis van 5 Nov. 1886, te recht besliste, dat de recepissen toekwamen aan Matthes en Bor-meester.

De rechtbank overwoog: dat de firma Tobias, door in te schrijven, den haar door de eischeres opgedragen last had voleindigd, maar dat, volgens de leer van het mandaat, ook het commissiecontract medebrengt, dat de commissionair jegens den committent verbonden blijft, die verplichtingen nog te voldoen, welke voortvloeien uit en een gevolg zijn van

het commissiecontract; dat dus de firma Tobias verbonden was eischeres de recepissen en later de obligatiën uit te reiken. Op het tijdstip van hare faillietverklaring had de firma Tobias niet aan hare verplichtingen voldaan, de curatoren, in de plaats der firma getreden, waren dus gehouden die verplichtingen te vervullen.

Bovendien waren curatoren er mede bekend, dat de firma Tobias, als commissionnair, dus op order en voor rekening van een ander, had ingeschreven en dat eischeres het bedrag der toegewezen som had betaald. Recepissen zijn bewijzen van gedane storting, de ontvangst der recepissen kon dus niet plaats hebben voor den boedel, maar alleen voor eischeres.

Het Hof te Amsterdam, bij arrest van 30 Maart 1888, vernietigde het vonnis der rechtbank.

Het Hof overwoog, dat er moest onderzocht worden of eischeres op den dag van het faillissement een zakelijk recht op de recepissen had. Nu had de firma Tobias slechts een persoonlijk recht van vordering tegen de hh. Leembruggen Guepin en Muysken tot afgifte der recepissen, eischeres had een persoonlijk recht uit het mandaat tegen Tobias, er bestond geen

zakelijk recht, van revindicatie wegens beweerd eigendomsrecht kan dus geen sprake zijn. Verder overwoog het Hof, dat het er niets toe doet, dat de curators na het faillissement in het bezit der receptissen zijn gekomen; het in bezit nemen heeft toch geen terugwerkende kracht, en kan alleen geschieden voor den boedel en de gezamenlijke crediteuren, door de curators vertegenwoordigd.

Ik geloof niet, dat de beslissing van het Hof juist is. De firma Tobias handelde als commissionnair, ter voldoening van een bepaalde opdracht haar door den commissiegever gegeven. Zij schreef als zoodanig op de leening in, en had een vordering om de receptissen en later de obligatiën te verkrijgen. Maar voor wien had zij die vordering? Niet voor zich zelve maar voor hare committenten; hadden de hh. Leembruggen, Guepin en Muysken haar de receptissen gegeven, dan zoude zij ze ontvangen hebben voor hare committenten, deze zouden er eigenaars van geweest zijn. Voordat de firma de receptissen ontving, werd zij failliet verklaard, en kregen de curators in het faillissement de receptissen; dezen kregen ze nu ook niet voor zich zelve, maar voor de committenten.

De commissionnairsfirma had de actie tot levering ten behoeve harer committenten; de curators ontvingen dus dat, wat zij krachtens die actie ontvingen, ook niet voor zich zelve, maar voor de committenten.

Cassatie werd aangeteekend tegen het arrest van het Hof. De adv. gen. concludeerde tot vernietiging van het arrest en tot bevestiging van het vonnis der rechtbank.

De adv. gen. was van meening, dat de inbezitneming der recepissen alleen voor de eischers kon plaats hebben. De commissionnairs zouden gehouden geweest zijn, wanneer de stukken vóór hun faillissement hun door de hh. Leembruggen c. s. toegezonden waren, ze aan de eischers af te geven, het was de plicht van de curators, hun vertegenwoordigers, dus ook geweest de recepissen aan hen af te geven. Overeenkomstig de conclusie van den adv. gen. besliste de H. Raad bij arrest van 5 April 1889 ¹⁾.

De H. R. overwegende:

dat de gefailleerde vennootschap als commission-

---

1) W. v. h. R. n° 5698.

nair, dus als lasthebber, doch op eigen naam gehandeld heeft, waaruit volgt, dat de vordering, die zij tegen Leembruggen c. s. had, haar wel in naam, maar inderdaad aan hare committenten toebehoorde;

dat toen Leembruggen c. s. ter voldoening dier vordering receptissen aan de curators afgaven, dezen het bezit dan ook niet verkregen voor zich zelve of voor de schuldeischers van den faillieten boedel, maar voor de committenten, die dus volgens art. 596 B. W. op dit oogenblik door hunne tusschenkomst bezit en daarmede eigendom verkregen;

dat het Hof mitsdien ten onrechte de vordering der eischers in cassatie heeft afgewezen;

Bevestigt het in eersten aanleg tusschen partijen gewezen vonnis der Arr. rechtbank te Amsterdam dd. 5 Nov. 1886.

Op grond van de woorden der wet, de meeste schrijvers en de jurisprudentie, kunnen wij dus, naar ik meen, in het algemeen wel zeggen, dat de commissiegever dadelijk eigenaar wordt van de goederen door den commissionnair op zijn order en voor zijn rekening gekocht, doch wij moeten er bij in het oog

houden, dat de commissionnair de goederen moet gekocht hebben in gevolge en ter voldoening aan een bepaalde opdracht, hem door den commissiegever gegeven en met het doel ze voor dezen te verkrijgen.

Wanneer ik aan een commissionnair in effecten een som gelds zend en hem opdraag voor mij een effect te koopen dat weinig voorkomt, b.v. een Chi-neesch effect, en hij failleert, nadat hij het gekocht heeft, dan zal ik, als er maar één dergelijk effect in den boedel gevonden wordt, dit zeer zeker als mijn eigendom kunnen opvorderen. Maar wanneer twee personen eenen commissionnair opdragen voor hem bepaalde, b.v. Russische effecten te koopen, en er, wanneer de commissionnair failleert, maar één zoodanig stuk in den boedel gevonden wordt, wie van de twee zal er dan eigenaar van zijn? Dan zal het van de omstandigheden afhangen, b. v. voor wie van beiden hij het geboekt heeft.

Dikwijls zal het den commissiegever moeilijk zijn te bewijzen, dat de commissionnair het doel had voor hem te verkrijgen, diese Schwierigkeit kann jedoch das Princip nicht ändern, zooals Dr. M. Pöhls zegt.

STELLINGEN.

I.

Het verkoopen van waren, met de bedoeling om te verkoopen ingekocht, is eene objectieve daad van koophandel.

II.

Onder „personen” in art. 1 der spoorwegwet (9 April 1875 Stbl. n° 67) moeten alleen begrepen worden reizigers.

III.

Art. 277 al 1 W. v. K. is overbodig.

IV.

De vordering tot nietigverklaring van een testament, en die tot het doen van rekening en verantwoording moeten gebracht worden bij den rechter der plaats, waar de erfenis is opengevallen.

V.

Onder art. 38 n° 2 R. O. zijn onder het woord „pachten” niet erfpachten begrepen.

VI.

Het verzuim der huwelijksafkondigingen volgens art. 138 B. W., heeft geen invloed op de geldigheid van het huwelijk.

VII.

Het is onbillijk dat, wanneer in eene alternatieve verbintenis de keuze aan den schuldenaar is, bij het te nietgaan van een der twee zaken door toeval, de debiteur niet kan volstaan met de waarde der tenietgegane zaak te geven.

VIII.

Bij het tenietgaan van beide zaken, de eerste door de schuld, de tweede zonder schuld van den debiteur, behoorde deze verplicht te zijn tot het geven van de waarde van de zaak die het eerst en niet van die, welke het laatst is tenietgegaan.

IX.

De weigering der vrouw, om met haren man samen te wonen, geeft dezen laatste slechts eene actie tot schadevergoeding.

X.

De bepaling, welke ambten onvereinigbaar zijn met het lidmaatschap der Staten-Generaal, behoort uit de G. W. te vervallen.

XI.

Ten onrechte werd het beginsel van benoeming van den burgermeester door den koning, in art. 143 al. 5 uit de G. W. van 1848 overgenomen.

XII.

Art. 59 al. 2 G. W. slaat insgelijks op verdragen tot wijziging van het grondgebied in de kolonien, welke door den Gouverneur-Generaal gesloten worden met Indische vorsten en volken.

XIII.

Op de regeling der civiele lijst kan niet worden teruggekomen gedurende het leven van den vorst, ten wiens behoeve zij bij de troonsbeklimming werd vastgesteld.

XIV.

De beteekenis, die in ieder voorkomend geval aan de woorden: „in den voor de nachtrust bestemden tijd” (art. 138, 139, 311, 312 W. v. S.) moet gehecht worden, hangt af van plaatselijke omstandigheden.

XV.

De echtgenoot van een beklagde kan, wanneer het huwelijk in het buitenland is voltrokken en niet

blijkt, dat de huwelijksafkondigingen hier te lande zonder stuiting hebben plaats gehad, als getuige gewraakt worden.

XVI.

Onder de woorden „lichamelijk letsel” in art. 181 Sr. moet verstaan worden: „elke onaangename stofelijke verandering, hoe gering ook, van den vroegeren vorm van het lichaam of van den inwendigen gezondheidstoestand van het lichaam.

XVII.

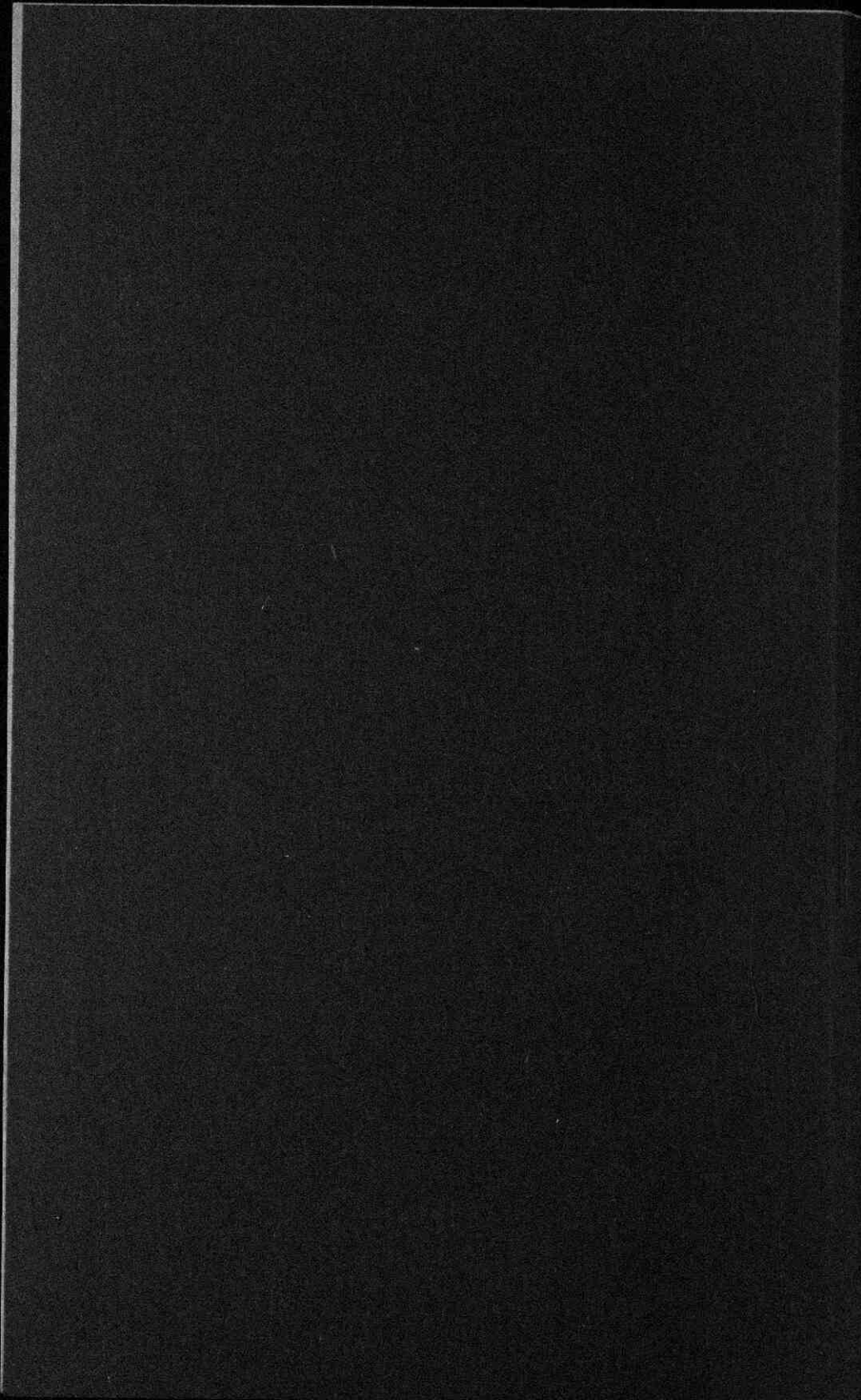
Het is eene inconsequentie in ons W. v. S., dat een strafbare poging om den koning, de regeerende koningin of den regent van het leven te berooven, zwaarder gestraft wordt dan het voltooide misdrijf, doodslag op den koning etc. gepleegd.

XVIII.

Het stelsel van weezenverpleging bij uitbesteding, mits goed georganiseerd en onder goed toezicht geplaatst, is te verkiezen boven verpleging in weeshuizen of gestichten.

A